

NORGES HØYESTERETT

Den 26. juli 2023 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Bull, Falch og Sæther i

HR-2023-1400-U, (sak nr. 23-110197STR-HRET), straffesak, anke over kjennelse:

A (advokat Thomas Nikolai Skeie Nondal)

mot

Påtalemyndigheten (politiadvokat Inger-Lise Høyland)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder videre anke over kjennelse om forlengelse av varetektsfengsling.
- (2) A, født 00.00.2003, er siktet for overtredelse av straffeloven § 355 for å ha forårsaket brann som lett kan medføre tap av menneskeliv. Grunnlaget for siktelsen er følgende:

«Natt til søndag 26. februar 2023 i ---plassen 0 i X, kastet han en flaske med brennbar veske inn i leilighet i 1. etasje slik at det oppsto brann og røykutvikling som kunne ha spredd seg til resten av leiligheten/leilighetskomplekset om det ikke hadde slukket. Det var andre beboere i leilighetskomplekset tilstede slik det lett kunne medført tap av menneskeliv om brannen ikke hadde slukket.»
- (3) Lillebø ble pågrepet av politiet den 7. mars 2023. Han har vært fengslet siden. Påtalemyndigheten begjærte 10. juli 2023 fengslingsperioden forlenget med åtte uker. Hordaland tingrett avsa 14. juli 2023 kjennelse med slik slutning:

«A, født 00.00.2003, løslates.»
- (4) Tingretten kom til at det ikke forelå tilstrekkelig gjentakelsesfare.
- (5) Påtalemyndigheten anket til lagmannsretten og begjærte oppsettende virkning, som tingretten besluttet 14. juli 2023. Gulating lagmannsrett avsa 17. juli 2023 kjennelse med slik slutning:

«A, født 00.00.2003, kan fortsatt varetektsfengsles inntil noe annet bestemmes av påtalemyndigheten eller retten, men ikke utover 16. august 2023 klokken 1500.»
- (6) Kjennelsen er avsagt under dissens, idet én dommer mente at det ikke forelå tilstrekkelig gjentakelsesfare.
- (7) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder lagmannsrettens saksbehandling og rettsanvendelse. Det er anført at den ene lagdommeren var inhabil til å delta i behandlingen av anken på grunn

av sitt standpunkt i tidligere fengslingsavgjørelser i saken, at det er mangler ved gjentakelsesvurderingen, og at lagmannsretten ikke har drøftet siktedes helsesituasjon opp mot forholdsmessigheten av videre varetektsfengsling. Begrunnelsen gjør det ikke mulig å prøve om forholdsmessighetsvurderingen bygger på korrekt lovanvendelse. Det er lagt ned påstand om at lagmannsrettens kjennelse oppheves.

- (8) *Påtalemyndigheten* har gjort gjeldende at det ikke foreligger inhabilitet hos lagdommeren, og at lagmannsretten har vurdert siktedes helsesituasjon i sin kjennelse. Det er nedlagt påstand om at anken forkastes.
- (9) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at utvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling og generelle lovforståelse, jf. straffeprosessloven § 388 første ledd nr. 2 og 3. Når det gjelder forholdet til Grunnloven og Den europeiske menneskerettskonvensjon, kan utvalget også prøve den konkrete rettsanvendelsen, men ikke lagmannsrettens bevisbedømmelse.
- (10) Lagmannsretten har skrevet dette om forholdsmessigheten av den forlengede fengslingen:

«Etter flertallets vurdering er fortsatt varetektsfengsling som bestemt nødvendig og er ikke et uforholdsmessig inngrep overfor siktede, jf straffeprosessloven § 170 a).»
- (11) Det fremgår av kjennelsen at siktedes psykiske helse fortsatt er uavklart, men at det er kjent at han har et behandlingsbehov. Det fremgår imidlertid ingen nærmere opplysninger om han får den helsehjelpen han har krav på i fengselet, og heller ikke hvilken betydning helsesituasjonen hans har i vurderingen av forholdsmessigheten.
- (12) Ved behandlingen av førstegangsfengslingen av siktede uttalte ankeutvalget 14. april 2023, HR-2023-648-U:

«Ved en eventuell begjæring om fengslingsforlengelse forutsetter ankeutvalget at det gis en mer utførlig vurdering av om siktedes helsetilstand – sammenholdt med den helsehjelpen han får og behovet for fengsling – gjør fengsling uforholdsmessig.»
- (13) En slik vurdering ble gjort i lagmannsrettens kjennelse 5. mai 2023. Dette er imidlertid omkring to og en halv måned siden. Tingretten har ikke gjort noen vurdering av forholdsmessigheten, fordi den løslot siktede på et annet grunnlag. På denne bakgrunn mener ankeutvalget at lagmannsretten, basert på oppdaterte opplysninger om siktedes situasjon, skulle begrunnet særskilt hvorfor siktedes helsesituasjon ikke tilsier at videre varetektsfengsling er uforholdsmessig.
- (14) Lagmannsrettens kjennelse må derfor oppheves.
- (15) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens kjennelse oppheves.

Ingvald Falch
(sign.)

Henrik Bull
(sign.)

Knut Erik Sæther
(sign.)